

Tomáš Šebek

Objektivní nález

Paseka

Moje nejtěžší mise

Objektivní nález

Vyšlo také v tištěné verzi

**Pa
se
ka**

Tomáš Šebek

Objektivní nález – e-kniha

Copyright © Paseka, 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

**Pa
se
ka**

Tomáš Šebek

Objektivní nález

Paseka

Moje nejtěžší mise

OBJEKTIVNÍ NÁLEZ
Text and illustrations © Tomáš Šebek, 2024
Photo © David Turecký, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7637-529-1
ISBN e-knihy 978-80-7637-556-7 (1. zveřejnění, 2025) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7637-557-4 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7637-558-1 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

Když se narodíte do rodiny násilníka a alkoholičky, máte dvě možnosti, jak naložit se svým životem. Za prvé si ho můžete podělat. Anebo si ho poděláte míň, když se budete víc snažit. Je čas na pravdu o tom, jaký ve skutečnosti jsem. A věřím, že nepíšu jen vlastní příběh.

Pokud si ale myslíte, že tohle je praktický návod na alibi nedokonalého rodiče, tak to pardon. Alespoň já si za všechno můžu sám.

*„Zpočátku děti své rodiče milují, s přibývajícím
věkem je soudí, někdy jim odpustí.“*

Oscar Wilde

„Všeho s mírou. A všeho do času.“

příslloví

Prolog

Agok 17. prosince 2019

Bijak. Jihošúdánský kluk. Mrňous, co jde statečně z přípravy na sál. Na sobě košilku, courá ji za sebou. Jde sám, černý sestrák ho laskavě doprovází za ruku. Rozdíl 25 let a 150 centimetrů. Zas to tam vidím. Jak jsi jednou rodičem, jsi jiným chirurgem, protože získáš jiný přístup k dětem. V tom malém, bezbranném pacientovi už vždycky vidíš především svou dceru anebo syna. Nedovedu vyhodnotit, zda to víc paralyzuje, nebo to nutí pracovat s ještě větší odpovědností. Tak jako tak je to spojené se silnými emocemi. A emoce se k operaci moc nehodí.

Operoval jsem ho několikrát. Má vzácnou chorobu, která mu zastavila pohyb koncové části střeva, kde se tím pádem hromadí více a více stolice. To pak otravuje organismus a střevo se mechanicky stále více roztahuje. Měl špatně udělaný dočasný vývod. Snažil jsem se ho upravit. Ale nezdařilo se to. Odstranil jsem další část nemocného střeva. Snažil jsem se kolegy přesvědčit, že už je to v pořádku. A abychom co nejdříve obnovili střevní kontinuitu bez vývodu. Blbost. Dětské chirurgii a tomuhle konkrétnímu onemocnění nerozumím. A pokud za Bijakem nepřijede zkušený dětský chirurg, brzy umře.

A teď jde statečně na sál... A já bulím. Jsem tady, v Jižním Súdánu, a nedovedu mu moc pomoci. Co když jsem jako rodič podobně selhal i vůči vlastním dětem? Máme se ženou čtyři, dvě už dospělé. Co když jsem jim, zvláště těm starším, nepředal klíče k životu, návod na použití, manuál k řešení problémů, telefon na help linku? Stihl jsem odpovědět alespoň na zásadní otázky? Umí banán jezdit na kole? Může Batman klečet?

A co když jsem to všechno posral?

Každý rok přednesu padesát až sedmdesát veřejných nebo odborných vystoupení s relativně širokým záběrem. Přednášky věnované mým dosavadním knihám o humanitárních misích, personalizované prezentace pro firemní klientelu podle konkrétního zadání i odborná vystoupení pro náročné publikum na téma zdraví, zdravotnictví a digitální technologie v něm. Třetina je v angličtině. Všechny jsou vlastně o hodnotách. O disciplíně. O integritě. Motivační sdělení a silné osobní příběhy.

Na všech mi posluchači kromě jiného kladou i otázky, které jsou poněkud osobnější: Jaký jste rodič? Jaký partner? A co na to všechno vaše žena? Co bylo ve vašem vztahu nejtěžší? Jakou cestou se vydaly vaše starší děti? A jakou myslíte, že se vydají ty mladší? Jakým jste jim vzorem? Co si myslíte o současné politice? Máte nějaké temné stránky? Máte zlozvyky? Nepijete, protože jste abstinující alkoholik? A jaký jste tedy člověk? Jsou na vás rodiče pyšní? Jistě jsou na vás rodiče pyšní...

Na všechny tyto otázky se snažím odpovědět v této knížce. Hlavním motivem ale zůstává to nejdůležitější: CO JSEM SVÝM DĚTEM NEŘEKL. Prostě jsem chtěl, hlavně těm svým starším, konečně říci, co jsem jim povědět nestihl anebo nedokázal. Rodiče si nevyberete. Rodiče zdědíte. A někteří rodiče jsou docela parchanti. Ale politiky a lídry si v životě vybrat můžete. Nemusíte volit parchanty, aby vám potom lajnovali život, jaký jste nechtěli. Rodiče si nevyberete. Ale dále už si vybrat můžete.

Chtěl jsem vám odvyprávět vlastní příběhy plné chyb a omylů a otevřít téma, že není třeba se jich bát. Třeba při četbě o mých fuckupech začnete přemýšlet nad těmi vlastními. Proč děláme chyby? A jak se jich v budoucnu vystříhat? Chtěl jsem vám říci, že všude „něco je“. Každý máme

kostlivce ve skříni, každý známe někoho v okolí, kdo je má. To, že jste se stejně jako já možná nenarodili pod šťastnou hvězdou, nám nedává právo totéž neštěstí nutit vlastním dětem. Naopak máme povinnost jim dát lepší budoucnost. Na vlastních chybách ukázat, jaká by být neměla. A podporovat mezi námi takové politiky, které tohle všechno autenticky zajímá a kteří to žijí spolu s námi.

To proto si v závěru většiny kapitol dovolím skromný apel. Oslovuji vás ve jménu hodnot, které jsou vám blízké a které lze použít jako základní vodítko pro správu věcí veřejných namísto laciného marketingu, planých slibů a populismu. **Představuji si, že tou Marií, Františkem nebo Hanou z mé „lékařské zprávy“ jste vy.** A ideálním politikem je podle mě člověk, kterému svěříte své dítě, až třeba půjdete ve středu večer do kina.

Tuto knihu tedy píšu jako „objektivní nález“ nejen o sobě, ale také o tom, jací bych si přál, abychom byli. Protože pak máme jako společnost šanci. Velkou šanci. Alespoň já si to tak myslím, tak to cítím.

Tomáš Šebek
jaro 2024

Mistr průserů

Dvě životní hodnoty v každé kapitole. Tři příběhy v každé z nich. První o tom, jak jsem to viděl v dětství. Druhý příběh je z mé chirurgické či jinak profesní praxe. Třetí má na příkladu mého vlastního selhání ukázat, co jsem nestihl říct svým dětem. Anebo jsem se bál. Původně jsem se tady chtěl schovat za třetí osobu jednotného čísla. Ale ne. Jsem to já. Nejsem žádný správňák. Jsem průserář.

Mé mistrovství spočívá v kvantech kvadratických průserů. Pokud jsem se kdy něčeho přestal nakonec v životě úplně bát, tak toho, že něco podělám. Za jediný rok stihnu podělat tolik, co jiný nezvládne za celý život. Jednoduše proto, že málokdo je připravený sčítat velké množství neúspěchů za sebou. A v tom jsem právě já expert! To je můj úspěch v očích ostatních. Limitně nekonečnu se blížící počet v tichosti provedených průserů dává statisticky jistotu, že se úspěch většinou nakonec dostaví.

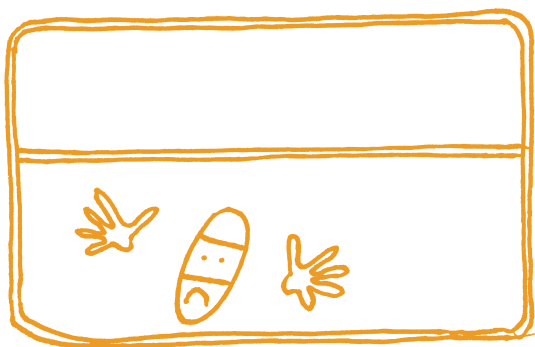
Fofr, s jakým to zvládám, dává navenek dojem dlouhé řady úspěchů. O té mnohem delší řadě neúspěchů pod nimi se ale většinou nedočtete. Je čas to změnit. Posereš, na co sáhneš, říkali mi v dětství rodiče, moji nejlepší životní mentoři. Neměnil bych. Hlavně proto, že to nejde. Vzal jsem si to všechno k srdci a zařadil v porovnání s nimi mnohem vyšší rychlostní stupeň průserů. Naučil jsem se s tím i operovat. Myslím operovat lidi.

Tohle své jediné životní poznání bych chtěl teď předat vlastním dětem, protože oni jsou tou jedinou výjimkou, kdy se s průsery nehodlám smířit. Těm dvěma starším už jsem to všechno říci nestihl. Během jejich dětství jsem průsery teprve mistroval. Pak už jsem jim to povědět nedokázal, protože jsem se bál. Opatrně se k tomu v půli svého života vracím. Ale kompletně a snad ještě včas to doručím v téhle knize. Těm mladším to pak budu včas číst.

Rodiče do svých dětí vepisují program. Pokud se rozhodnete ho změnit, například proto, že už ho nechcete předávat dalšímu pokolení, je to nekonečná práce. Trpělivě, krok za krokem přepisujete jeho malé úseky. A když se dostanete na konec, mezitím vám na začátku začne znovu prosakovat kód programu původního. Nikdy to nezvládnete přepsat celé, je to nekonečná práce. Ale nikdy byste to neměli vzdát, pokud nechcete vlastním dětem udělat to, co vám udělali rodiče. Proč máma, jejich babička, pije? Protože to tak chce! Proč nechci opakovat chyby svých rodičů? Protože nechci!

Třeba to máte stejně. Skoro jsem o tom přesvědčený. Jsem bídný otec, ale nikdy jsem se nepřestal snažit. Nekonečná pochybnost, zda jsem dobrý rodič, mě nakonec přinutila napsat i tuhle mou v řadě pátou misi. A tahle je zatím úplně nejtěžší. Můj objektivní nález. Pojďme spolu posrat co nejvíce věcí, abychom zažili velké množství úspěchů našich dětí.

Na přednáškách často říkávám, že děti do války nepatří proto, že jsou na rozdíl od rodičů nevinní. Rodič je dospělý, vždy se může rozhodovat a vždy nese nějakou vinu. Dítě ne. Proto děti nepatří ani do těch každodenních válek: do válek svých rodičů!

Strach & úzkost

Budík ve čtyři ráno. Pro jistotu už jsme s bráchou sestěhovaný v obýváku, abychom nebudili mámu. Táta rozsvítí tmavý pokoj, světlo mě oslňuje. A sere. Za třicet let si na to vzpomenu pokaždé, když na tři samurajské nádechy vstávám v holém nemocničním pokoji, když mě zavolají. Není tam nic než velká zářivka na stropě. Nemilosrdně mi spaluje sítnici.

Je mi kosa. Oblékáme se s bráchou oblíbeným způsobem. Zavrtáme se do hnědých fotelů v rozházeném prádle, které pak postupně navlékáme. Dneska ale není čas. Rozkaz zní: odchod do deseti minut! Vylezeme do studeného nočního města. Jdeme přes Hrabovku zkratkou zadem na Hlavní nádraží. Je to obvyklá trasa naší polovojenské jednotky. Četař v čele, svobodníci letí za ním, aby ho ve tmě mezi kolejemi neztratili.

Tahle část přesunu ještě celkem jde. Od rozsvícení v pokoji a našich hlavičkách uběhlo sotva pár minut. A my už sedíme v kupé ranního rychlíku kamsi. Předchází tomu ještě průlet hlavní nádražní halou, kde už i v tenhle čas problikává světlo z prvního otevřeného stánku s novinami. A tady to drama začíná.

Marně se snažím, aby si táta koupil noviny a pivo anebo cokoli, co ještě do vlaku nutně potřebuje, právě teď, když kolem stánku procházíme. Ze zkušenosti moc dobře vím, že pořád máme do odjezdu pár minut. Ne. Táto, kup si to teď! Počkáme tady a pak v klidu všichni nastoupíme. Ne. Ne!

Míjíme několik kupé, než konečně vlezeme do toho určeného pro náš transport. Táta ho vybírá podle toho, kde podle jeho názoru není „poblité“ červené koženkové sedadlo anebo „poblité“ jídelní stoleček pod oknem. Když takové vybere – a já fakt nevím, jaký je rozdíl mezi tím šestým a osmým navštíveným předtím –, začne zařízení v kupé výrazně vylepšovat.

To znamená, že vyndá svůj látkový šnuptychl, do kterého s usilovným předchozím potahem flusne, a začne jím vehementně leštit nejprve stolek. Pak i sedadla, na která nás s bráchou následně usadí. Už se to dělo tolikrát, že se mi z toho žaludek nezvedá. Občas mi ještě navaluje, když stejným šnuptychlem po pár kilometrech jízdy neopomene před konzumací jídla vyčistit stejným způsobem ještě naše ruce. A případně i tváře a pusu.

A teď už to přijde. Jdu si koupit noviny a pivo, prohlásí nejprve suše. Propadám absolutní panice. Když už ne rovnou od včerejšího večera, tak mě z toho bolí břicho určitě už od ranního vstávání. Proč? Je to nutný? Řekl jsem, že si jdu koupit noviny a pivo! A nemohl sis to koupit, když... Nemohl! A ty se laskavě uklidni! Jdu si koupit noviny a pivo a budu zpátky nejpozději, když se bude vlak rozjíždět.

Poslední větou to podtrhl. Propadá se pode mnou podlaha kupé. Začnu brečet. Už se nahlas neozývám, protože to by znamenalo jediné. Facku. Ale uvnitř sebe řvu, křičím. Proč? Proč sis to nekoupil, když jsme šli přes nádražní halu? Proč to musí být vždycky stejný?

Marný. Odchází. Bulím. Je mi sedm. A už umím hodiny. Mezi slzama hledám, kdy se ten vlak pohne a on tady nebude. Dělán hlasitou scénou. Prostě to nejde vydržet. Ale v ranním vlaku jsme většinou sami. Nikdo nepřijde. Dívám se k výlezu na nástupiště, jestli už jde. Dokonce jsem vyběhl na perón. Pak i kousek na schody do spojovacího tunelu. A zase fofrem zpátky.

V kupé totiž sedí i můj brácha. Většinou se tváří nezúčastněně. Nevím, jak to dělá. Ať už mu to závidím, anebo ho za to v tenhle moment nesnáším, především za něj mám zodpovědnost. Dostává nerva až v momentě, kdy lezu zase na nástupiště. Stažený okno kupé, v něm brácha, taky řve. Míň než já. Dvě minuty do momentu, kdy to výpravní odpíská. A můj fotr, ajznboňák, nakráčí konečně do vagonu. Když budu zticha, nedostanu facku.

Jednou, dvakrát, kam mi paměť sahá, výpravčí zapísal a vlak se pohnul do tunelu dřív, než byl táta zpátky ve vagonu a u nás v kupé. To mě málem trefil šlak, kdyby to s takhle malým klukem mohlo seknout. Během jízdy tunelem prošel vlakem až k nám a na Smíchově už jsme spokojeně jeli všichni. Věděl, že mě to strašně stresuje. Mohl to nedělat, mohl to zařídit jinak, mohl si nakoupit, když jsme procházeli nádražím, mohl všechno!

A právě proto, že mohl všechno, zvolil tenhle scénář. Kdybych mohl, dal bych mu tehdy přes držku. Později jsem se s nevysvětlitelnou úzkostí i úzkoprsostí naučil žít. Nějak je racionalizovat. Dodnes ale v souvislosti s balením více osob než jen sebe sama propadám nervu. Myslím, že mi tahle životní lekce dala do života hodně. Tak díky, táto!

Na sále nikdy nejste sami

Instruktor mi říkal, že pilot, který se před letem nebojí, nepatří za knipl. A je úplně jedno, kolik hodin má nalétáno. Proč mi tohle, kurva, nikdo neřekl před nástupem na operační sál? Protože chirurgové jsou arogantní, namistovaný hovada, jak s oblibou a přiznaně lehkou nadsázkou říkám sám – a to zejména v souvislosti se sebou samým.

Čím déle to řemeslo děláte, tím více tomuhle pocitu podléháte. Nikdy to nikdo z mých starších kolegů před nástupem na sál neřekl přímo. Ale bez výjimky to popisovali oklikou vlastně všichni. Ať už to bylo syčné „ččččkej, ččččkej, ččččkej...“ při jakémkoli mém, byť nepatrném pohybu v roli asistujícího mladého chirurga. Jindy šlo o vyložení sebeobránnou operační techniku, která připomíná okřídlené „babička oko upletla, aby dvě vypárala“. Chirurg má někdy takový strach, že nožem jen tak neúčelně šmidlá...

Chápete jistě, že s tím se nedá operovat. Nedá se s tím postupovat vpřed. Ale vy musíte. Je to stejné jako s tím léčením. Jakmile letadlo jednou odpoutáte od ranveje, musíte

letět. A později i přistát. Mezitím musíte dělat neustále nějaké kroky k tomu, aby se celý let podařil. Když do někoho říznete, sluší se, abyste ho nejen zase zašili. Je potřeba tam uvnitř něco vykonat, resekovat, podvázat, spálit, klipovat, revidovat, sušit, implantovat, plastikovat, amputovat, excidovat, evakuovat a tak dále.

Stojíte tam v umývárně jak zmoklá slepice. Drbete si ruce. A skládáte svou chatrnou psychickou schránku do formace nepřemožitelného robokopa, který vzápětí s úsměvem rozkopne dveře sálu. Všechny počastuje hlaholem svého pozdravu a neohroženě se pouští v boj s lidskou chorobou, zavrtanou hluboko v místech, kam slunce nesvítí.

Stojíte tam v umývárně jak zmoklá slepice, drbete si ruce, zjišťujete, co všechno jste si dopředu o pacientovi nezjistili. Představujete si, kde všude uděláte fatální chybu. Anebo vyrobíte alespoň malou komplikaci. A jak dlouho to zase bude dneska celé trvat, když víte, že osazenstvo sálu spěchá na víkend? Z toho sebemrskáčství vás vytrhne až kolegyně nebo kolega asistent. Ten má v týmu jedinou roli. Podržet duševně se rozpadajícího operátéra. A to zcela pragmaticky, situace se na sále během jednoho dne většinou párkrát otočí...

A pak už stojíte nad tou nebožačkou nebo nebožákem. A míra vašeho děsu exponenciálně klesá funkcí toho, jak moc váš pacient přijal fakt, že si za vlastní zdraví nese vlastní zodpovědnost. Protože pokud to udělal, máte mnohem snadnější roli. Jste v ten moment vší statisticky podložené odpovědnosti zproštěni. Jste servisák, co se pohrabe v motoru. A pak s klidem kavce naučtuje i to, co při rozborce a sborce sám podělá.

Ale pokud vás před vstupem do řízené anestezie pacient počastuje například dobře míněnou hláškou „doktore, já vám věřím!“, jste úplně v prdeli. A to jsme si ještě neřekli, před čím to tady stojíme. Není to průstřel hrudníku nebo břicha. Tam je to paradoxně mnohem jednodušší, protože

plusové body sbíráte jak lajky na fejsbuku. Cokoli se vám u takového pacienta povede, je glorifikováno jako záchrana života. A cokoli poserete, zůstane v kategorii, že to tak chtěl Bůh.

Ale při plánované cholecystektomii, odejmutí žlučníku, je to jinak. Pacient bude z výkonu profitovat, na to jsou odborné studie. Ale zároveň při jedné z nejčastějších chirurgických intervencí, prováděných v západních ekonomikách, můžete způsobit komplikaci, která když nebude ve výsledku stát pacienta život, tak mu ho zkrátí anebo zneprzyjemní. Nebo si půjdete sednout. Do chládku.

Provedete řez. Ještě je čas na to, abyste utekli ze sálu a na chodbě pak křičeli, že jste to vůbec nechtěli, že jste chtěli být strojním inženýrem, že je to celé omyl... Ale se stoupajícím počtem do břicha zabodaných trokarů už se z toho nedá vycouvat. A paradoxně někde tam, mezi úcho- pem háčku v pravé ruce a fundusem žlučníku v levé pomoci laparoskopických nástrojů, přehodí váš mozek disketu. Nahraje program roboticky přesné série kroků, které vám dají na konci bonus emocionálního ufnutí. Alespoň v hlavě, když ne slyšitelně.

Jeden můj kolega, vynikající operatér, vždycky při odstranění posledního spojení žlučníku s jaterním lůžkem řekne: „Hezky!“ A je úplně jedno, zda tomu předcházel dvacetiminutový žlučník takzvaně pana primáře, anebo krvácení, sušení, zánět, sto osmdesát minut operování a vaše potem zbrocená záda. Prostě: „Hezky!“ Neposrali jsme to. Žijem. Jedeme dál. Naváží dalšího pacienta.

Někdy se to rozbije. Jakože hodně rozbije. Pak je potřeba okamžitě zastavit program úzkostí anebo paniky. Jít vpřed a systematicky ten strach po malých krocích racionalizovat maximálně do obav a pravděpodobných scénářů, jakkoli kritických. Každý scénář má své řešení. A všechno už někdo operoval. A nikdy nejste na sále sami. Nikdy na to nezapomínejte.

Když je úplně nejhůř a situace to dovolí, udělejte krok vzad. Podívejte se z okna anebo alespoň směrem, kde ho tušíte. Nadechněte se. Napočítejte do pěti. To lze i s prstem na natržené aortě. A pak se vraťte do pekla a koukejte to vyřešit! Anebo to nezvládnete. I to je život. Vy všechno nevyřešíte. Protože život je i smrt a bez té se to neobejde.

Obvyčejná operace žlučníku může mít katastrofický scénář. Někdo mi to měl říct už na začátku. A taky mě poučit, že strach a úzkost před operací jsou úplně normální. Kdybych mohl, dal bych svému prvnímu školiteli přes držku. Před banálním výkonem jsem si musel sám doputovat na škále od lehkomyšlnosti po obavy až téměř ke strachu. A ten si nějak racionalizovat. Dodnes kolem operací jiných osob než sebe sama propadám nervu. Myslím, že mi takhle životní lekce dala do života hodně. Tak díky, chirurgu!

Dám si pauzu, než to přejde

Už skoro beru za kliku od domu, kde bydlí moji nejdražší. Moje vlastní rodina. Nebyl to dobrý den. Někdo pořád něco chtěl. Neudělal jsem, co jsem udělat chtěl. Udělal jsem spoustu nicotných maličkostí, které jsem dělat nechťel. Byl jsem pryč. Případá mi, že úplně zbytečně ve srovnání s tím, že jsem mohl být se ženou a dětmi. Beru za kliku, a ještě mám výčitky.

A pak vstoupím do chodby našeho domu a výčitky se promění ve vztek. Chvilí to trvá, teprve se sbírají první podněty. Nikdo mě nevítá. Nikdo nejásá, že přicházím domů v čase, který jsem slíbil. To znamená pozdě. Ale říkal jsem to přeci ráno a dodržel jsem! Tohle nikdo nechápe. A proč by měl? Děti něco odseknou na pozdrav. Žena se neusměje. Alespoň pes mě vítá.

Připomenu si, jak jsem byl štěstím bez sebe, když se táta vrátil o půlnoci z hospody. Většinu času, co po víkendovém příjezdu do malého vesnického stavení odešel,

sleduju dlážděnou ulici a obrovské osvětlené hodiny na věži kostela. Čas se plazí minutu po minutě a já mám šílený strach. Strach malého kluka, co nerozumí, proč musel táta odejít, když tady má dvě své děti, které si to nepřejí.

Hned za tím mi vyskočí jiná vzpomínka. Občas mě brávil samotného, to byl brácha ještě hodně malý. Vypadalo to jako celkem fajn výlet. Občas tam byl i strýc, kterého jsem měl rád. Jednou to bylo na lyže kamsi k Bramberku. Den byl fajn. Ale večer ta samá situace. Někam mě ukládá, dává dobrou noc a odchází do studené tmy. Nevím, po jakém čase, ale oblečen do pyžama si беру bačkory a vycházím ven do mrazivé noci. Jdu nějakou pěšinou, bačkůrky plný sněhu. A hledám jedinou osvětlenou budovu mezi potměnými baráky kolem, v níž slyším hluk a smích. Je to hospoda. Tam ho nacházím. Odmítám se vrátit sám domů. Odnáší mě. Myslím, že tehdy v noci už tam se mnou zůstal.

A tenhle program propálený hluboko do nevědomí teď způsobuje tohle: To vůbec nikdo nechápe, že jsem doma včas!? Že jsem nebyl v hospodě. Byl jsem v práci! Přišel jsem, jak jsem slíbil. I když pozdě. Že jsem měl opravdu náročný den a hodilo by se, kdyby mě někdo pochoval anebo mi alespoň řekl, že to chápe. Do prdele, co se děje!? A je to tady...

Umím to ale i jinak. Umím situaci, která normálně vyvolává strach, vyřešit způsobem, jenž strach převede na motivaci. Například tehdy na horách, kdy jsem si chtěl bezpečně projít ferraty, které nepatřily k nejllehčím. A nebyly ani primárně určené dětem.

Luca je vpředu. Náš oblíbený průvodce, kterého jsem kdysi vybral ze tří borců z nabídky na internetu v místě u Marmolady, kam jsme tehdy měli jet. Dva vysvalení, osmahlí borci, jeden připrcatělý, trochu věkovitý strejda s pupkem. To bude on! Byl. Luca je vpředu. Je to už třetí rok, co s ním trávíme prázdniny na ferratách. Tentokrát je to Sardinie, Capo Caccia, železná cesta del Cabirol.

Je to ferrata pár desítek metrů nad mořem, lehce přes dva kilometry délky. Nádherný výhled, ale v jednom místě je převis vysoký několik desítek metrů. Já jdu vzadu. Děti mám pověšené na jištění, samotné daleko přede mnou. Ještě to vylepšuju tím, že jim dělám parádní fotky. Žena jde za Lucou. Je před dětmi a má je na dosah z druhé strany. Takže vůbec, podobně jako já.

Je na nich vidět, že to není beze strachu. Ale je to strach, který má své hranice, své jištění, a to doslova. Jde o překonání sebe sama v situaci, která není úplně obvyklá. Ale pro bezpečí bylo uděláno úplně všechno, co je možné udělat. Je tam průvodce, je tam lano, je tam máma a táta, kteří také visí na stejném laně. Je tam prověřené jištění a je tam jistota: když se něco vysere, pomoc přijde ve vteřině. I když se ten nezodpovědný fotr vzadu trochu lajdá...

Ale teď zpět. Tohle doma je něco úplně jiného. Nikdy jsem nevěděl, kdy přijdou rodiče domů. Neobtěžovali se to sdělovat. Taky nikdy neřekli, v jaké to bude náladě. Bude máma střízlivá, nebo se bude vracet z nějaké veselice? A docela si vybavuju, jak si nejednou v takových chvílích i táta prožíval alespoň zlomek děsu z očí svých dětí, když nevěděl, kde jeho žena je a kdy přijde.

Každý den to byla sázka do loterie. Pohádají se? Budou facky? Taky dostanu? Bude se řvát? Přejde to rychle, nebo se to potáhne až do noci? Stihnu si v tom udělat školu a úkoly? Co budeme zase s bráchou dělat? Anebo se stane zázrak a dneska bude klid, i za tu cenu, že se s námi nikdo nebude bavit?

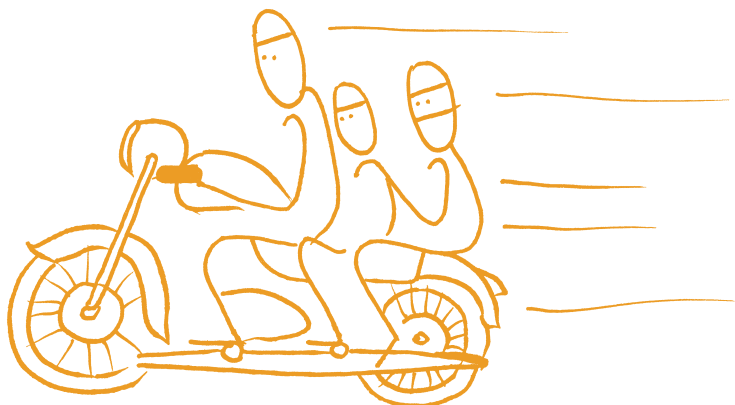
A tohle vám proběhne nevědomím v kulisách toho, že vy jste příkladný, a přesto vás nikdo radostně nevitá. Nikdo se nezeptá na váš podělaný den. Nikdo neprojeví špetku účasti nad životem, který s vámi nemohl žít. Vůbec o něm nic neví, protože o něm nikomu neříkáte. A to je spouštěč toho, že se na vlastních dětech a ženě dopustíte podobných věcí, kterých se na vás dopouštěli, když jste

neměli rozum. Ale teď ho máte, a přesto to uděláte. Pohádáte se, řvete, všechno kvůli malicherným kravinám. Určitě nesplňují ani deset procent intenzity toho, co znáte. Ale nedovedli jste to ovládnout, máte paměť na hovno! Nedovedete ten program v hlavě kontrolovat. Výsledkem je úzkost vašich vlastních dětí, kterou jste jim nikdy způsobit nechtěli.

Objektivní nález

Při vědomí, orientovaná, spolupracuje, verbální komunikace jasná a srozumitelná, stav výživy a svalstva přiměřený. Marie je politická. Slouží, aby nešířila strach a úzkost. Není zbabělá. Neobchoduje se strachem a nesbírá díky němu voličské hlasy. Přeje si, abychom byli připraveni problémy správně pojmenovat, racionalizovat a hledat řešení, jakkoliv budou nesnadná. Protože tak si to přeje i u svých dětí. Marie má za to můj hlas. Bojuje proti strachu a úzkosti ve společnosti.

Děti, tohle jsem vám neřekl! Dneska si dělám před příchodem domů cvičení. Pokud si připadám jako prodáváči strachu, dám si pauzu před domem, než to přejde. Dodnes propadám nervu, když přicházím domů. Ale už je to lepší. Nechávat vlastní děti ve strachu a úzkosti je důvod dát si přes držku. Protože jinak jako rodiče pomáháme vlastní děti nahánět do pastí, které jim bude v životě připravovat strach a úzkost. Díky, děti, tahle životní lekce mi dala do života hodně. Díky, že už nebudeš vyvolávat úzkost jako vystrašený!

Odolnost & sport

Ruce mám sežraný od betonu. A už na to není pořádně vidět. Stmívá se. Je konec srpna a teploty už nejsou jako na začátku léta. Odkládám stahovací lať a jdu za bráchou na dvorek, kde už táta startuje oblíbený stroj: motorku JAWA 350. Za večerů, kdy nás na prázdninách hlídá táta, je režim vedení domácnosti hodně úsporný. Konkrétně to v případě JAWA 350 znamená dva teplotní extrémy. Za jízdy bude třeskutá zima. A dávej si bacha na popálená lýtka od rozpálených výfuků.

Na stroji JAWA 350 je s tím mnohem menší problém než na JAWA 50 Pionýr, výstižně označovaném jako Pařez. Tam se holý kotník na výfuk doslova lepí. Ale v našem případě to není proto, že bychom měli s bráchou holé kotníky. Až na plavky jsme holí celí. Táta usedá, jak jinak než v plavkách, těsně za bandu. Za ním brácha. Když jsem se ještě vešel, seděl jsem na sedadle. Později už na nosiči.

Vyrazíme rejnou, takovou myší dírou mezi vesnickými domky, na rybník. Cesta je to lehce přes kilometr. Z nepochopitelných důvodů letíme na motorce s větrem o závod. To asi proto, abychom jektali zubama ještě před příjezdem na hráz. Kam také jinam. Odjakživa hráz rybníka nemusíme. Potom, co se protrhla, ji ještě zvýšili. Ve srovnání s jinými je fakt vysoká. Nutil nás odsud skákat šipky. A sám se před ostatními na hrázi vytahoval, když skákal s rozběhem. Já měl před očima vždycky obraz, jak si rozrazí palici. Nesnášíme tu hráz. Ví to a schválně na ni zamíří.

Když je v ráži, vyletíme s motorkou až nahoru. Z dálky je to skoro kolmý, pětimetrový výjezd. Z blízka také. Abychom neskončili i s motorkou v rybníku, musí hodně manévrovat. Nedostatkem síly nikdy netrpěl. Mít za sebou dva kluky a váhu motorky pod sebou už není maličkost. To riskování nesnáším.

Vypíná stroj. A sotva dá motorku na stojan, nečeká na nás a s rozběhem, jak také jinak, skáče. V parných dnech nám dával přednášky na téma, že ve vodě je potřeba nejprve se otužit. Že můžeme mít infarkt, když tam bezhlavě skočíme. Tak určitě. Že by ho mohl mít sám, ho asi nenapadlo. On je přeci frajer. Mě to napadlo. A kromě toho se mi vždycky vybaví dramaticky popisovaná scéna očitých svědků. Kluk z vesnice docela nedávno skočil proti stavidlu a zlomil si krční obratle. Od té doby je na kolečkovém křesle.

Sotva ze sebe spláchneme beton – jen výjimečně vezme táta s sebou nějaké mýdlo –, už je tu povel k jízdě zpět. Kdybychom na začátku váhali před skokem do vody, tak by nám s tím sám pomohl. Ručníky se na motorku nevešly, hádejte proč? Následuje skluz s motorkou z hráze. Rybník je na kopci, takže směrem domů letí ten dvoutakt ještě rychleji. Zejména když se mu tahá za plyn.

Jde o pár minut. Ale ten šílený chlad připomíná zimní čas, kdy děláš koule, nemáš rukavice a mráz leze za nehty. „Takhle se u Šebků suší kluci,“ hlaholí, když někoho potkáme. Čím obdivněji to ostatní opakují, tím spíše to „otužování“ posílá za další a další hranice. Wim Hof by asi zíral. A my koukáme, abychom byli v posteli. Nikdo nás nemusí popohánět. Utavení celodenním betonováním nekonečných ploch naší chalupy a se zmrzlým morkem v kostech se usíná skvěle.

Přesně na tyhle divoké jízdy si vzpomenu pár let poté, když v únorové Vltavě zlomím s kámošem dvojku bez kormidelníka vejpůl. Jedeme nějaký šílený veslařský memoriál. A podobně jako jindy, naše technika připomíná spíše kachní start z hladiny než hladké klouzání bezhlesých vesel. Takže hodně plácání, hodně to stříká. Ale bohužel to vůbec nezrychluje. Natož aby to letělo.

Ale jsme oba hodně silní. Myslím jako nabušený. A to nám tentokrát uděluje výjimku z poslední pozice. Dokonce jsme tím dosud celkem zdatným výkonem roztepali srdce

trenéra. Na chvilku uvěřil, že v nás přece jenom něco je. Po několika kilometrech proti proudu následuje otočka, snad dvě stě metrů za mostem Inteligence. Sice jsme si to znovu namířili mezi dva pilíře mostu, ale pak už jsme se nějak zapomněli podívat... Kormidluju nohou a Honza nic nehlásí.

Prásk. Ve vteřině v ledové vodě. Mladé tělo jede na automat, takže mozek nestačí pobírat, co se vlastně stalo. Rychle se vysmeknout z tkaniček natvrdo k lodi přivázaných bot dříve, než je lodní komplet u dna. Nějak jsme vylomili vesla z krakorců. Doplaveme na levý břeh. Někdo dal vědět trenérovi. Přijel si na motorovém člunu – pro vesla. Nám řekl, ať si do loděnice pod Jiráskovým mostem doběhneme. Chápeme. Běžet ve fuseklích po Strakonické je v polovině zimy samozřejmě běžné jak houska na krámě.

Kdybych mohl, dal bych tenkrát trenérovi na držku. To samé tátovi. Ve skutečnosti jsme ale dále mokří a nazí usychali za svižných jízd na motorce. Později jsme pak dlouhé měsíce natírali všechna vesla v loděnici, než nás zase pustili na vodu. Sport bolí a odolnost jinak nezískáš. Dneska to vím a s největším odporem nastupuju na první kilometr běhu. Tak díky, trenére. Tak díky, táto.

Bud' trpělivý, když neuíš

Vynikající sestava. Výměnou za to, že z endoskopického pracoviště přivádím bohužel poměrně hodně pacientů s různými nádory střeva a konečníku, jsem tolerovaný až do té míry, že si je také mohu operovat. Sice si nastavili pravidla, že se občas musím „podělit“, ale na mé vlastní výkony mám celkem fajn asistence. Minimálně o třídu lepší v expertíze a počtech výkonů, pominu-li lidskou stránku věci. S tou ale v chirurgii, kterou při mé smůle na lidi zažívám já, raději nepočítám. Přesněji řečeno, nikdy s ní nepočítám. A tiše závidím těm, kteří měli mnohem větší štěstí na své učitele...

Dnes ale vynikající sestava. Sotva po pár alespoň expertně kvalitních asistencích se ocitám před výkonem na střevě ve společnosti sice velmi šikovného, ale ještě ani neatestovaného kolegy, pro kterého je tohle operování jen o trochu více Pravým výletem pana Broučka do Měsíce. Jinými slovy ví o řád větší hovno než já.

Vypadá to příliš paranoidně, když si myslím, že je to jedna z cest, jak mi rychle zamávat, až udělám průser? Že by za tím mohla být nějaká temná strategie? Tak to neznáte poměry na českých chirurgických odděleních. Ano, i o tom je chirurgie. Stejně jako kterákoli jiná válka nadřízených a podřízených v kterémkoli jiném lidském pinožení. Jenže tady nejde o prezentaci korporátnímu řediteli anebo o roční bonusy. Tady jde o zdraví. O průser, který může zasáhnout pacienta.

Udělal jsem, co jsem mohl. Mám pacientovu důvěru. Koneckonců jsem to byl já, kdo nádor při kolonoskopii objevil. Já, kdo pacienta následně provázel prvotní emocionální bouří a pak už i racionálním vyšetřením, které střevní výkon předchází. Kromě důvěry a absolutního sestudování případu jsem se vybavil po vzoru lepších, mladých a progresivních kolegů. Sjel jsem v telefonu všechna dostupná videa na internetu!

Podíváte se jednoduše na to, jak to operují Italové nebo Indové. Nesmíte ale dojít sebeklamu, že ten žoviální italský profesor, který častuje kameramana i celý tým veselými poznámkami, zatímco provádí levostrannou hemikolektomii fenomenálně rychlými a přesnými tahy harmonického skalpelu laparoskopicky, je vám roven. No není. Rozdíl je zásadní. On to umí a udělal toho stovky.

Výkon začíná kvalitním polohováním pacienta. Nejen pro střevní resekce jsem se naučil tuhle pasáž nepřeskočit tak, jak jsem to viděl u svých prvních učitelů. Pamatuju pana primáře, co si během výkonu pacienta různě přehazoval po stole, řval na anesteziologa, aby si hlídal „trubku“,